

sinó ja constatat; per això a desgrat d'una àrdua fonètica, ho apunto, sense creure-hi. *Zigorr* guip. i bisc. és mot ben conegut per dir «vara, pèrtiga», labortà *ziborr* «gaule, verge» (Manterola, Azkue): suposar que això vingués d'un **zibor-* anterior i aquest d'un aquitànic **çIBOL-* fóra un doble salt mortal fonètic i ple d'objeccions.

D'altra banda tenim *zimel*, adj. que Manterola ajunta amb els mots per a 'flexible'; i alguna cosa hi ha d'això, amb sentit diferent però encara vegetal: anav. etc. *zimel*, *zimil*, *ximel* «marchito», < *zumel* «vitz. y top. de todo el país»; per als quals veg. Mitxelena (Fon. Hist. Vca., 77), que cita *arbore sumel* «arbores autumnales» i *chimaldu* «marcescere» en Leicarraga; amb això deu aparellar Urtel (*Sitzungsber. preuss. Akad.*, 1917, 534) uns mots bascos que suposa ibèrics: *zume* «mimbre», «osier», lab. *simak* 'rebrots d'alzina'; com que *m* i *b* alternen en basc, quasi constantment en la inicial, i ni entre vocals això no és impossible (almenys en l'incert ibèric), i davant *m* pot haver-hi intercanvi entre *if*/*u*, no fóra inconcebible suposar a base d'això un *SIB-* aquitànic d'aquest significat: cert que *zume* i *sim-* ens deixen lluny de la terminació que necessitem i no ens hi acosta gaire *zimel* 'flexible'. En conclusió, idea vaga i poc atractiva, que també podem descartar.⁴

Però seria potser indoeuropeu? De fet fa impressió la semblança amb un mot del centre d'Europa: car aquí ja no hi ha, com en el cas del basc, una vaga aproximació, sinó quasi igualtat de so, i pel sentit és completa: eslovè *šiba* significa exactament el mateix que el mot gascó («ruthie, gerte»: Pečnik, *Praktisches Lehrbuch der slovenischen Sprache*, Vienna, 1899, p. 9). No es pot negar que l'eslovè és la més arcaica i conservadora de totes les llengües eslaves, la més pròxima de totes a la Romània; i si és tan arcaic en gramàtica i fonètica, en lèxic potser no ho és menys. És cosa acceptada que el sorotàptic coincidia en geografia i lèxic, d'una manera sovint singular, amb el balto-eslau. M'he mostrat crític i exigent amb les diverses etimologies romàniques que s'han proposat. I aquí que no hi ha quasi res que difereixi, també en dubto, car no és de bon mètode refiar-se de l'«ampla esquena de l'incògnit», quan hi ha una etimologia romànica acceptable, amb ferm suport, tingui o no detalls discutibles.

Cert que no manca una pista raonable. Encara que no sé si s'ha estudiat l'etimologia del mot eslovè, ni puc indicar-li germandat precisa en les altres llengües baltoeslaves (manca en els diccs. comparats de Walde i de Pokorný, no crec que hi hagi mot paral·lel en rus, etc.), sembla ben raonable suposar-lo derivat de l'arrel *si(u)*: 'cosir', 'enllaçar', tan vivaç en totes les llengües indoeuropees, scr. *śivayati* 'ell cus', ll. *suere*, germ. comú *siwjan*, gr. *kat-sýo*, lit. *siúti*, paleoslau i eslau comú *šiti* 'cosir'; amb derivats que s'acosten a aquest *šiba*, com scr. *śivanam* (Pok., *IEW*, 916). La hipòtesi d'un sorotàptic *sĭb-* (o *sĭb(ĭ)*-, qui sap) 'vareta', com aquell mot eslovè (la *-b-* del qual probablement vindria d'un *-BH-* sufixal) no fóra temerària. I no obstant és raonable descartar-la. En mots tan curts les

probabilitats de coincidència casual són aclaparadores, i per tant ja no em torbo a escatir l'entrebanc de la *-b-* aranesa (que suposa *-P-*, no *-B-*).

En el *DECH* vaig afegir una nota a l'article *SIBIL*, sense creure-hi, com a mera «hipòtesi de treball», suggerint un arabisme, *sĭbil* 'fundació per amor de Déu', 'provisió de queviures pel camí', 'lloc de descans per al viatger'; si ja l'existència del mot cast. era problemàtica, i pel significat només amb aquest veuríem alguna llum, és clar que no podem pensar en això per al gascó, per raons geogràfiques, ni per al mallorquí, a causa de la *-u* i fins la *x-*.

DERIV.: *Xibiuer*.

Com a possible *CPT.*, acabem amb un mot menorquí relacionable amb *xibiu*, i que realment sembla estar-hi enllaçat: *xibau* m. «sitja de carbó molt baixa, només de dues filades de paret i dues fumeres, i que té la forma d'una nau amb la carena cap amunt»; com que *AlcM* ho localitza a Migjorn Gran, és evident que és un informe de Camps Merc. En efecte, ell en reporta una llegenda popular: «--- ets homos, particularment els ferrers, per fer carbó van servir-se de *ç'enginy* ---, que evui encara es conèix --- amb es nom de *clot de ferrer*; passant es temps ets homos el perfeccionaren, i van inventar es *xibau* i, darrerament, sa *sitja*» (*Folkl. Men.* II, 9). Ens ho confirma el *CostManc.*, que porta una unió d'informacions menorquines molt precises, totes confirmades o bé no desmentides per les altres fonts: evidentment aquesta comissió tenia un membre menorquí resident a Bna. i ben documentat; la definició coincideix, i hi ha una variant fonètica, d'existència versemblant: *sibau* «pila baixa de carbó» (*Cost. Manc.* I, 160, § 644).

Pel que fa a l'etimologia, es pot descartar que això tingui res a veure amb el francès *cheval* (> oc. mod. *chivau*), amb el qual no hi ha res en comú pel sentit (i també la *-b-* i no *-v-*: i la naturalesa d'aqueixa tècnica bosquerola s'hi oposarien), tot l'aire del mot és de la supervivència d'un mot pre-català; però l'estructura del mot (*-au* etc.) descarta un arabisme: ha de ser relíquia mossàrab (el duplicat fonètic *s/š* no fa més que confirmar-ho), i hi ha un paral·lisme de forma i de sentit amb el mall. *xibiu*: tots dos són estructures de rama, tots dos boscanes. Fer venir *-bau* de *-biu* o de *-PIVU*, més que difícil, sembla impossible. Però sembla ben factible que hi hagi alguna altra derivació de la mateixa arrel *SAEPES*.

Per a orientació tenim dret a fixar-nos en el detall característic que distingeix el *xibau* dels dos quasi-sinònims *sitja* i *clot de ferrer*: tant Camps com el *Cost. Manc.* diuen «baix», «molt baix»: és doncs més baix que la *sitja*; però a diferència de l'altre, que deu ser un clot, aquest consisteix, com la *sitja*, en «filades de paret», i una barrera que acaba en una quilla com una carena de muntanyeta; és també una barrera, com el *xibiu*, i de rama (perquè que sigui de naturalesa tan diferent), i una barrera baixa: doncs, *SAEPES PAUCUS* 'cleda petita, baixa' (cat. ant. *poc* 'petit');⁵ el mot tenia de conservar el diftong *AU* en fonètica mossàrab, però arabitzant amb *P > b*, resultaria *šibbaug* (en part